

nephria) Malpighi-féle edényt találunk, ennél fogva ezek csak Oligonephriáktól vezethetők le és őseik mindenestre a Psocidák és Neuropterák között keresendők. Megjegyzendő, hogy a mostan elő (*Aitropos*, *Lepinotus*) és a borostyánkőből ismeretes Psocidák (*Sphaeropsocus*) között vannak olyan fajok is, melyeknél a közep-toron szárnyfedőszerű képletek vannak.

Különfélék.

Kártevő rovarok. Irodalmunkban hiányzott eddigéle oly kisebb terjedelmű kézikönyv, melyben a gazda, kinek többnyire se ideje, se kedve terjedős értekezések áttanulmányozására, a mutatkozó rovarkárookra s az azok ellen való védekezésre nézve rövid és velős útbaigazítást talált volna. Ez a hézag most pótolva van. Legközelebb (1902.) megjelent a következő című művecske: „A gyümölcsfák és a szőlő kártevő rovarai. Darányi Ignác, m. kir. földművelésügyi minster megbízásából írta Jablonowski József, a m. kir. állami Rovartani Állomás főnöke.“ (8-r., 83 lap, 4 színes táblával és 20 rajzzal a szövegben.) Ezzel a művecskével úgy a megbízó, mint a szerző valóban nagy hálaára kötelezték gazdáinkat, kiknek igényeit az teljesen kielégíti. A szakavatott szerző minden felhozott állatnak külsejét, életmódját és kártételét, valamint az ellene való védekezést röviden, cikornyátlanul adja elé és leírásait eléggé sikerült ábrákkal kíséri. Ily módon tárgyalja igen czélszerű csoportosításban a legkártékonyabb rovarokat, szám szerint 42 fajt. Ehhez járul végül mint igen becses függelék az emlékeztető a védekezés idejére. A szerző irálya és tárgyalási módjára nézve legjobb tájékoztatást nyújt művének a paizstetvekről szóló részlete, melyet jelen füzetben mutatóként közlünk. Egészben azzal fejezhetjük be a rövid ismertetést, a mivel a szerző könyvét bevezeti: „A ki gyümölcsfáját, szőlőtökéjét igazán szereti, az olvasson e könyvecskét gyakran és ne csak az utolsó perczben nyúljon hozzá, a mikor a baj már körmére égett. A ki fájának, szőlőjének ellenségeit már előre is ismeri és minden fufangjukat tudja, az nemcsak sikeresebben, hanem olcsóbban is fog végezni velök, mert felismerve a közelgő veszedelem első nyomait, egyrészt elfojthatja a bajt első csírájában és másrészt — s az a legfőbb! — kiválaszthatja maga azt az időt, mely legalkalmasabb, hogy kártevőjét legalaposabban, csekély költséggel és fáradsággal kiirthassa. Mert nem az a mi bajunk, hogy a kártevő rovarok ellen nem védekezünk eléggé, hanem az, hogy nem idejekorán.“ Végül megjegyezzük, hogy ezt a könyvet ingyen küldik meg lelkészeknek,

tanítóknak és jegyzőknek, a kik ez iránt egyszerű levélben, vagy akár levelező-lapon a m. kir. földművelésügyi ministerium könyvtárához fordulnak. Nagyon óhajtható, hogy a miniszternek ezt a nagylelkű ajánlatát az illetők minél sűrűbben vegyék igénybe.

A. Aigner Lajos.

A Coccinella septempunctatáról. A Coccinellák tudvalevőleg kevés kivétellel igen hasznos bogarak. Hasznuk leginkább levéltetvek pusztításában nyilvánul. A levéltetveket úgy teljesen kifejlődött állapotban, mint lárvá állapotban is pusztítják. A múlt évben a *Coccinella septempunctata* oly tömegesen lépett fel mint ezt azelőtt sohasem tapasztaltam, s ami különös, a földön, falakon, természetesen fákon, bokrokon is. Tömeges fellépésüknek eredménye az volt, hogy több helyen rózsalevéltetvek alig mutatkoztak. A *Coccinella septempunctata* sokaságában találtam egy nőtényt, mely meglehetősen rendellenesen volt kifejlődve, mint ez alábbiakból kitűnik. Az állat aránylag nagy, a felső szárny vagyis a szárnyfedő külön két-két részre, helyesebben lobusra van felosztva. A mellső lobuson egy pety. A hátsó lobus a mellsőtől egy barázda által van elválasztva. A mellső lobus két-két részre van osztva, a jobb oldalon a külső rész gödrös, egyenetlen. Az alsó szárny felső része rendes, alsó része pedig erősen összesodródott és fekete nyúlványban végződő. Az állat a felső szárnyakat nem tudta egymás mellé tenni, az alsó szárnyakat pedig nem volt képes szétterjeszteni, ennek következtében röpködni sem tudott.

D. E.

Az Agrotis rubi- és florida-ról német szaklapokban felmerült az a vélemény, hogy a kettő voltaképen egy fajhoz tartozik, azaz, hogy *florida* Schmidt csak variátója a *rubi* View.-nek. Ezt a nézetet saját tapasztalatom után megerősíthetem. Annak idején ugyanis egy *rubi* nőténytől származott petékből vagy 10—12 igen szép és kifogástalan *florida*t nyertem, melyek közül három darabot Staudinger kapott, ki ellentük kifogást nem tett, a mi a mellett tanuskodik, hogy ő is *florida*-nak tartotta és olyannak elfogadta. Színtűgy meggyőződésem, hogy az *Orrhodia vaccinii*-csoport (*Ligula* stb.) egy fajnak különféle variációi.

Husz Armin.

A cserebogár hasznosításáról. Zürn E. S. legközelebb kis rüzetet bocsátott ki, melyben nemcsak a cserebogár előfordulását, kártételét és irtását, hanem a szedett bogár hasznosítását is ismerteti. A bogár teste a többi közt 18, 8 $\frac{1}{2}$ % nyers proteint is tartalmaz, ebből (friss állatnál) 13% az emészthető fehérnye, mely azonban a szárított állapotban 38 $\frac{1}{2}$ %-ra emelkedik, úgy hogy egy hektoliter szárított bogár 12—14 korona értéket képvisel. Ebből igen jó táplálékot készíthetünk a baromfi számára, ha az összekevert anyagot rizsszel (talán árpával vagy rozsossal is) keverve, kis kalácsok alakjában megsütjük; ellenben sertés-táplálékul nem használható, mert a cserebogár az *Echinorhynchus gigas* nevű bélféreg álczáinak közvetítő gazdája. Az irtásnál különösen a gombabetegségek előidézését tárgyalja és kimutatja, hogy a vakondok a cserebogár pajorjának legnagyobb ellensége és pusztítója.